

«КТС, як засіб формування основних цінностей у школярів»

Підготувала педагог-оранізатор
Лопушненської ЗОШ І-ІІ ступенів
Бондарук О.М.

2013р.

Шкільний колектив — це складна система різноманітних за типами колективів і об'єднань. У шкільному колективі учень вступає в спілкування і взаємодію з багатьма дорослими, вчителями, школярами різного віку, що відкриває великі можливості для спільної творчої діяльності.

Для процесу становлення і розвитку дитячого колективу важливу роль відіграє атмосфера доброзичливості, довіри і поваги до особистості кожної дитини, емоційності й творчого пошуку, які панують у колективі; вибір різностороннього і творчого характеру діяльності колективу, різноманітність форм і видів цієї діяльності. Процес розвитку дитячого гурту вимагає постійного ускладнення і урізноманітнення видів діяльності.

Найефективнішою формою організації дитячого дозвілля є колективна творча справа (КТС).

КТС - це вияв життєво-практичної соціальної турботи про поліпшення умов суспільного життя. Це сукупність певних дій, спрямованих на загальну користь. Це справа колективна, оскільки в її плануванні, підготовці, проведенні, обговоренні беруть участь усі члени колективу. Це творча справа, оскільки на кожній стадії її здійснення всі вихованці разом із вихователем мають змогу виявити свої творчі можливості у пошуку засобів, методів, прийомів, які б забезпечили успіх.

Колективні творчі справи є важливим фактором розв'язання виховних завдань. Виховні завдання, які висуваються педагогами у процесі КТС, розв'язуються непомітно: члени колективу визначають ці завдання і вони стають для них вимогами до самих себе. У процесі КТС одночасно розв'язується багато виховних завдань морального, фізичного, трудового, розумового, естетичного рівнів. КТС розвивають у єдності три сторони особистості: пізнавально-світоглядну (знання, переконання, погляди, ідеали), емоційно-вольову (почуття, інтереси, потреби), дійову (вміння, навички, здібності, риси характеру). Участь вихованців у підготовці та проведенні КТС якнайкраще сприяє їх залученню до активної соціальної діяльності, а отже, створює оптимальні умови для набуття соціального досвіду.

Колективна творча справа сприяє:

- Розвитку організаторських і комунікативних умінь;
- Формування відповідальності за справу;
- Прищепленню загальнолюдських та національних цінностей;
- Формування лідерських якостей;
- Розвитку креативності;
- Розвитку особистісних здібностей;
- Набуттю досвіду роботи в команді;
- Розвитку самостійності.

Колективна творча справа – це діяльність, що приносить радість і користь оточуючим і класному колективу, в процесі якої учні намагаються поліпшити життя як своє, так і людей, що їх оточують.

Справа є колективною, оскільки її планують, готують, реалізують, оцінюють спільно вихованці і вихователі, разом здійснюючи пошук найкращих шляхів виконання життєво важливих завдань. така діяльність, крім того, є творчою, бо її не можна організувати відповідно до певної догми чи шаблону, слід завжди обирати різні варіанти її проведення, виявляти нові можливості учнів, бо ці заходи є частиною їхнього життя.

Колективна творча справа – це спосіб забезпечення яскравого, наповненого працею і грою, творчістю і дружбою, мрією та радістю життя й одночасно виховний захід.

Змістом діяльності учнів є турбота про класний колектив, один про одного, про оточуючих людей, про далеких друзів.

Колективні справи можуть бути різними за тривалістю підготовки і проведення, обсягом роботи, здійснюваної учасниками.

За характером провідної діяльності їх поділяють на організаторські, трудові, пізнавальні, художні, спортивні.

Колективна творча справа – це динамічна система, процес реалізації якої проходить шість стадій.

1 – а стадія – попередня робота вихователя. Вихователь визначає роль конкретної творчої справи, комплексні виховні можливості колективної справи; конкретні цілі, завдання виховної роботи; розробляє 2-3 варіанти завдань для учасників колективної діяльності; доручення для творчих груп; аналізує можливості участі в колективній роботі батьків та інших представників класної спільноти.

2 – а стадія – колективне планування КТД. Як правило, воно проходить у формі загального збору-старту, на якому керівник ставить перед учасниками проблемні питання-завдання.

- Для кого хочемо провести справу?

- На радість і користь кому?
- Як краще її провести?
- З ким разом? Кому брати участь?
- Де і коли провести запланований захід?

Під час такого збору ведучий задає питання для уточнення, порівняння різних думок, підтримує і розвиває найбільш цікаві пропозиції. Наприкінці обговорення всі пропозиції зводяться до загальних рекомендацій. У разі необхідності обирають «раду справи» – збірний колектив представників усіх робочих підгруп, який уточнює, конкретизує план підготовки проведення заходів, розподіляє доручення, керує підготовкою, а потім і проведенням справи.

Крім загального збору-старту, можливі конкурс на кращу пропозицію щодо плану, найкращий проект справи; заповнення анкети пропозицій; розвідка справ; виготовлення газет- «блискавок» з пропозиціями щодо плану (для обговорення); аукціон ідей; організація «скарбнички ідей та пропозицій»; заповнення «журналу-естафети»; дискусія, захист проектів плану тощо.

3-а стадія – колективна підготовка справи. Група, що керує проведенням цієї колективної творчої справи, організовує безпосереднє виконання плану її підготовки спільно зі старшими друзями, дорослими, батьками.

4-а стадія – проведення колективно ї творчої справи. Реалізується конкретний план, розроблений керівним органом з урахуванням пропозицій учасників справи. Під час проведення колективної творчої справи допускаються імпровізації, відхилення від первинного задуму через непередбачені обставини і навіть помилки. Головне для керівника – забезпечити виникнення у вихованців бадьорості, життєрадісності, впевненості у власних силах, прагнення переборювати труднощі.

5-а стадія – Колективне оцінювання творчої справи. На спеціально організованому зборі-вогнику обговорюються спочатку в підгрупах, а потім спільно з усіма учасниками позитивні і негативні моменти підготовки і проведення колективної творчої справи. Вихователі підбивають підсумки роботи і оцінюють виконання виховних завдань на нараді дорослих учасників справи.

6-а стадія – виконуються ті рішення, що були прийняті на зборах колективу вихованців за підсумками колективної творчої справи, розробляються нові справи чи зустрічі, вивчається новий матеріал, проводиться певна пошукова робота в якомусь конкретному напрямі тощо.

"Портфель учителя" (глосарій колективних творчих справ)

Атака — операція, яка має за мету швидке виправлення тих помічених у навколишньому житті недоліків, які можна усунути силою свого колективу та його друзів. Такі атаки здійснюються в короткий термін, протягом однієї або декількох годин.

Вечір веселих, завдань — декілька пізнавальних ігор.-оглядів, які переходять одна в одну і становлять своєрідну ігрову сюїту. Учасники цієї сюїти, об'єднані в невеликі команди (не більше 10—15 осіб у кожній), виконують творчі завдання і по черзі виступають зі своїми рішеннями-експромтами. До сюїти можуть входити гра в оркестр, естафета веселих завдань, пісенне коло.

Вечір-подорож — пізнавальний огляд, учасники діляться один з одним своїми знаннями, враженнями, припущеннями щодо навколишнього життя. Прикметною особливістю такої зустрічі є використання прийому рольової гри в подорож, що дає змогу обмінюватися досвідом, колективно відкривати світ у жвавій, захоплюючій формі, розвивати допитливість, винахідливість, творчу уяву, товариську взаємодопомогу.

Вечір розгаданих і нерозкритих таємниць — захоплююча гра, що дозволяє у жвавій, невимушеній формі обмінюватися знаннями, думками, здогадками: вона навчає ставити питання, доводити і спростовувати, вести колективний пошук істини, спираючись на відомості, отримані з найрізноманітніших джерел — підручників, книжок, журналів, газет, кіно, радіо, телебачення.

Естафета улюблених занять — справа-огляд, під час якої кожний з членів колективу по черзі знайомить інших зі своїм улюбленим заняттям, розповідає про те, як він ним займається, про свої пошуки, удачі та невдачі, про свої плани, показує, чого він досяг, відповідає на запитання, дає поради.

Захист фантастичних проєктів — пізнавальна справа-огляд, під час якої

кожна група учасників демонструє підготовлений нею проект, де втілено уявлення авторів про одну зі сторін життя в майбутньому і дано відповіді на запитання інших учасників, і намагається якомога переконливіше обгрунтувати свої пропозиції.

Збори-диспут — пізнавальна творча справа, мета якої — поставити перед учасниками життєво важливе, складне, справді спірне питання (або декілька таких питань, об'єднаних однією темою), виявити і зіставити різні думки, захоплюючи всіх колективним пошуком найкращого рішення.

Місто веселих майстрів — масова рольова гра, що задовольняє і розвиває інтерес школярів до діяльності людей різноманітних професій і залучає до романтики колективного творчого життя.

Пісенне коло — масова гра-огляд, учасники якої діляться на декілька команд, по чергово (по колу) виконують пісні на обрану тему.

Прес-конференція — пізнавальна творча справа-огляд, що організується у формі рольової гри-бесіди членів певної делегації з представниками мас-медіа.

Рейд — операція-похід, яка здійснюється силами добровольців (дітей і дорослих). Триває декілька днів, а інколи і довше (2—3 тижні), наприклад під час літніх канікул.

Сюрприз — колективна трудова справа-операція: творчий подарунок, підготовлений дітьми та їх старшими друзями на радість іншим.

Турнір-вікторина — пізнавальна справа огляд, в якій беруть участь декілька команд, і кожна команда колективно готує запитання і відповіді за обраною темою або за декількома темами.

Турнір знавців — пізнавальна справа-огляд, проводиться декількома колективами, кожний з яких по черзі організує творче змагання (свій тур) між іншими учасниками. Турнір знавців можна проводити в класі або між класними колективами, а також між зведеними командами старших і молодших.

Отже, умовно колективну творчу діяльність можна поділити на три рівні: рівень підготовки, рівень організації і рівень виконання (проведення).

До рівня підготовки відносяться: написання сценарію і режисура свята, проведення репетицій, виготовлення костюмів; розробка запитань для диспуту; виготовлення запрошень, плакатів, оформлення місця проведення справи, запис фонограм тощо.

Рівень організації -включає; пошук необхідних ресурсів, розподіл їх; пошук і розподіл реквізиту; організація реклами, (якщо вона необхідна); узгодження форми, змісту, терміну, місця проведення справи із зацікавленими особами. Конкретніше: забезпечення зали для репетицій, пошук необхідної апаратури, отримання доступу до необхідних приміщень, зв'язок із адміністрацією, зв'язок із засобами масової інформації, організація перегляду номерів, проведення генеральної репетиції тощо.

Рівень виконання включає власне проведення творчої справи. Наприклад, ступінь підготовки ведучих, якість гри акторів і т.і.